

невірність ІДЕЯ

"Всеомогучий" дозволив нам, найменшій вітці українського народу, взяти свою долю у свої власні руки. Вірю, що з Божою поміччю наш перший законодавчий Сейм одногідною волею народу дає йому право й власть виконувати в добро Української Нації й цілого населення Карпатської України. ... На основі параграфу I. і 3., прийнятого Сеймом закону ч. I., проголошує Карпатську Україну Суверенною Карпатською Українською Республікою!.."

(З промови президента Волошина в день проголошення Самостійності Карпатської України.)

Передумовою життя і росту, всестороннього розвитку й творчості кожного народу є його Самостійність, право самим розпоряджатися своєю долею, своїм багатством, волею й життям. Це право, ця Самостійність, — це найбільший скарб людини й народів. За нього лляться потоки крові, того цільного соку, що з несвідомого завдань племені творить організований народ, з мільонів безсилих одиниць — одне могутнє "я", чинний підмет історії — Нація.

Боротьба за волю, за самостійність особливих форм приборала у нашому народі. Закарпатський дух імперіалізму захланних сусідів від віків глядить заздрісно на багаті простори української землі, які нашим тілом і кров'ю вирівнюють свої інтереси та сплачують свої довги. Скровоавлену, зруйновану силу українського народу добивають зрадою і підступом, край ділять поміж себе, нищать його багатства. Розділені кордонами землі мусять жити своїм власним життям, своїми власними зусиллями, змагати до встановлення свого права. Життєтворчий дух українського народу не завмирав, а пхав народ вперед і таки зумів створити 22-го січня й 1-го листопада.

Найслабшою віткою нашого народу, найбільш покривдженою нашої території, було від довгих століть так зване Закарпаття, чи за останньою офіційною назвою — Карпатська Україна. Придушена терором і насиллям воля і свідомість народу, ворожого єдиною політикою розбита єдність — не давала ніяких виглядів на майбутнє. Та тому то Карпатська країна найкраще стверджує правдивість слів вели-

кого філософа-соціолога, що "геній народу, хоча б не знати як угинався під чужим впливом і чужим насиллям, завжди кінець-кінців повстане проти цього впливу й насилля. Бо вплив і насилля є лише часові, а геній народу вічний, залежний від тіла й крові, від воздуха й ґрунту... Це сили живі, безнастанно відновлювані, всюди присутні, яких перехідне поневолення чужою цивілізацією й силою не може ні знищити, ані навіть надшербити." (Тен).

Тяжко нам, жителям інших українських земель, усвідомити собі суспільно-політичне та еко-

номічне положення Карпатської України по першій світовій війні. Все життя її, просякнуте ворожими мадярськими, чеськими та русофільськими впливами, придушене закарпатським чужим імперіалізмом не давало ніякої заперки росту. Те мимовсього, вона, ця найслабша, найбільш опущена й поневолена вітка українського народу, зуміла діяти власним шляхом, хоча найпізніше, до самоодійшення, — бо геній нації — невірність сила, зєднав народ, натхнув його ідеєю, і цю ідею зреалізував 14. березня 1939. року проголошенням Самостійності.

Тут дозволю собі коротко начеркнути перебіг подій останніх років перед 14. березня 1939. р.

Український рух Карпатської України, частини Чехословацької республіки по першій світовій війні, хоч переслідуваний чеськими урядовими чинниками, захоплював щораз ширші круги малосвідомого,

під той час, українського населення, набрав щораз більшого розмаху, і в 1937 році з оборони переходить до наступу. В авангарді його йде, очевидно, молодь, бо ж і боротьба починається в першій мірі на її відтинку — шкільництві. Шкільна акція скріпила українські позиції на Закарпатті, оживила культурно-освітню працю серед населення, підготувала край до спонтанних маніфестацій своєї свідомості в Шевченківські дні 1938 року. Те саме було в сільських виборах, які усувають з сільських рад ворожий елемент. Сильний, до того часу, москофільський рух розбивається, а превід політичної і культурної праці Карпатської України перебирає Українська Центральна Народня Рада, яка висунула домагання чеському уряду: повної територіальної автономії для краю.

Політичні збори Центральної Ради в Ужгороді (4. вересня 1938. р.) ставлять рішучі домагання

українського населення чеській владі. Того ж дня засновується організація української молоді - "Українська Національна Оборона" в скороченні УНО, що організує свої відділи по цілому Закарпатті та стає до помочі Раді в боротьбі за політичні права Карпатської України. Дня 9.9. Центральна Рада й УНО висилають делегацію до Праги, яка повертає без успіху. Українці відповідають бойкотом пражської влади, а чехи - арештами та заборонам зборів засідань.

Чесько - німецький спір за Судети кінчиться Мюнхеном та зміною чеської влади. Словацько - українська конференція в Жиліні 6. жовтня висунула й собі домагання на ширшій територіїальній автономії для Словаччини і Карпатської України. Словаччина - свою окрему владу в пр. Тісом на чолі, яку Прага мусила визнати. Дня 8.10. творить владу й Закарпаття з Бродієм у проводі, з'явив мадяроном, який задумував новотворене політичне тіло віддати на подалу мадярам. Дня 10.10. повідомляє пражське радіо, що Чехословацька республіка перетворилась у федерацію трьох держав: чехів, словаків й українців. Та сусідам кість в горлі все, що українське. На польському й мадярському кордонах починається рух мадярських й польських терористів. Польська преса розкричалась за спільні польсько-мадярські кордони. Для них " існування Карпатської України - це явище просто трагічне". Слідую демарш Югославії в Римі і Берліні проти зазіхань Польщі й Мадярищини. Протести в Америці, а криваві маніфестації по цілій Галичині - скрипляють карпатських українців у їхній постанові творити самостійне життя.

Бродій саботує, та його скоро усувають, і вже 26. жовтня на чолі уряду стає о. др. Августин Волошин, міністрами - Ревай та Ваичинський. 2. листопада президент Волошин є вже у Відні на засіданні арбітрів: Рібейрона та Чіано, які мають установити кордони між Карпатською Україною й Мадярищиною. Ужгород, Мукачеве й Берегове - відвічні українські землі - призначено Мадярищині. Обурення українців немає границь! Влада евакуується до нової столиці - Хусту, а мадярсько-польські терористи частіше нападають на прикордонні села, щоб цим викликати замінання внутрі. Українська Національна Оборона перетворилась в "Карпатську Січ", що стає в лави борців проти польсько-мадярських терористів.

Чеська влада на кожному кроці ставить перешкоди Карпатському Урядові. На місця Ваичинського, який уступив, присилає Прага чеського генерала Прхалю - великого москофіла, ворога всього до українське. Провокується на кожному кроці українців до проти чеських виступів. А край приготується до перших соймових виборів, які й вибрали 12. лютого 1939. року 32 - ох законних представників, - перший сойм Карпатської України. Дня 19. II. відбувся перегляд "Карпатської Січі". Напруження росте. Прхалю не допускають до урядування. Він грозить й не хоче допустити до скликання засідання сойму, але арешти, примушений фактами, Гаха підписує декрет про скликання першого сойму Карпатської України.

Життя кипить. Події летять стрімголов. Наближаються славні - преславні дні. Дня 13.3. 1939 доносять, що мадярські війська концентруються на кордонах Карпатської України. В штабі "Січі" напруження. Видається "Січі" зброю, і вона готується на

фронт боронити кордони своєї держави. Та чехи вбивають ніж у плечі. Дня 14. березня з Наказу генерала Прхалі виступає проти "Січі" чеська залога й намагається її розбороти. Та "Січ" не здається. Зав'язується гарячий бій. В годині 10-тій Прхалю резигнує з розборення та розгрому "Січі", - але єдина робота виконана. Тримісячній мадяри, які скористали в чесько - українських боїв і зайняли кілька сіл на Мукачівщині.

Того ж дня в годині 13-тій словацький сойм проголосив самостійність Словаччини. Уряд Карпатської України в годині 17-тій зіштовся на нараду разом з послами. На нараді рішено проголосити Самостійність Карпатської України й на 15. березня скликати перший сойм, який мав би затвердити проголошення самостійності, вибрати нову владу й ухвалити закон.

І вечером того ж дня через Хустську радіовисильню прем'єр Волошин проголосив світові: "Всемогутні" дозволили нам, найменшій вітці українського народу, взяти свою долю в свої власні руки", проголошуючи самостійність Карпатської України.

Мимо трагічного політичного положення - на цілій Карпатській Україні запанувала безмежна радість. Народ розірвав чужі окопи, пізнав найвищу історичну правду, що тільки " в своїй хаті - своя правда і сила, і воля." Й, не зважаючи на все, проголосив цю правду світові - кинув визов своїм мадярбачкам.

Дня 15. березня засідання сойму вибрало о. др. Волошина президентом держави та затвердило проголошення самостійності. Президент іменує нову владу з Реваєм на чолі.

А на фронтах ведуться бої. Це молода Українська Держава боронить свої кордони, своє існування перед зазіханням ворогів.

Хоча Карпатська Україна не існувала довго, як самостійна держава, і хоча існування її коштувало багато крові, сам факт проголошення її є безмірно важною подією в історії боротьби "абого Народу за Волю й Незалежність. Те, що вона, скупана в крові, впала - це нестрашне! "Смерть є одним з проявів Народного життя. Смерть за ідею кормить націю. Бо коли нація є природнім явищем, кров є дощем для цієї природи. І від якості цього дощу залежить зріст і будуче обличчя цього народу. Від готовості на смерть - вартість ідеї". (Іван Белятовіч).

А Карпатська Україна встоє стверджує очевидний факт, а саме, що ідея самостійності України живе у всіх верствах українського народу, на всіх просторах його земель. І ця ідея є така сильна, така могутня, що жодна ворожа сила не може викоринити її, ані залакати її виконавців. Вона проти всяких бажань і сподівань ворогів живе й росте. І по " Карпатській Україні" прийшов 31. червень 1941. року. Жахливий терор наляканика не зміг знищити Великої Ідеї. По червні " прийшло УПА - безстрашні виконавці ідеї, ідуть й прийдуть ще й ще нові борці й нові сили, аж над княжими горами: Києвом, Львовом й Ужгородом знову замаять жовто - сині прапори - Вільної України.

О. Білик *Дроти проти*

Весняне сонечко гладить своєю теплою рукою Петрову голову. Він чує цей ніжний дотик, вдовольно усміхається й, сівши недалеко дрягяної сітки, гладить замряло в синю даль. Доріжкою, що біжить позад дроти проходять чорноволосі жителі соняшної землі.

- Чого сумує? - запитала молода дівчина, посиланчи йому солодкий усміх. Вітер бавився її чорним волоссям, сіпав за сукопку, дотикав холодними руками хвилюючих грудей й доскотав її обличчя

Ех, - якби так... - подумав Петро й глянув з жалем на дрягяну сітку. Дівчина обернулася ще кілька разів, сказала яксь незрозумілі слова, і пішла в напрямі невеличких, пуделкових домиків, що тупилися до лагідного узбіччя гори. Петро сидів задивлений крізь дроти й думав. Його уста шептали слова забутого таяга:

" Минають літа молодії,
Минають наші щастя дні,
Остануть лиш чарівні мрії,
Ах, сумно навесні!.. "

Дорогою проходжалися люди. Дехто з них дарував Петрові коротку усмішку й він тоді ще з більшою ненавистю глядів на високу дрягяну сітку.

Чому це так? Чому він вже десять місяців сидить, мов злодій у клітці, та глядить на веселих прохожих, що просуваються позад нього, як фільмові картини.

Петро поглянув у сторону міста. Там панував рух, життя, а тут - нудота і монотонність...

- Іди там за дроти, між людей, покинь цей табір, не вір нікому, не надійсь на ніщо, а дбай тільки про себе, ти сам коваль своєї долі - шептала йому Настирлива думка.

Г - у - у - у - ! - відізнався десь недалеко потяг.

- Втікати, втікати звідсіля, чим скорше, - шептав він до себе, мов у горячці.

- Поглянь там, докучала йому інша думка, - там... у зруйновані батьківщині боряться твої брати. Ти думаєш тільки про себе, про те, як вирватися за дроти, на волю, а вони кують долю цілому народові. Вони не думають про вигоди й безжурне життя, бо на їхньому прапорі написано: "Україна понад усе!" - Ти не смієш завернути зі шляху, на який тебе кинула судьба, яким ти пустився йти, а твій короткий побут у таборі повинен дати тобі ще більше сил до нової боротьби, навчити тебе цінити волю. Памятай, що твій батько віддав своє життя за цю велику справу, а ти його син, мрієш про

спокійне життя. Ти не смієш бути егоїстом!..

Петра засоромила ця думка, й він спустив голову додолу. Йому байдуже стали чорноволосі дівчата, що усміхалися до нього споза дротів. Перед ним виринув образ зруйнованої батьківщини та друзів, що в голоді та холоді борються й гинуть. А скільки їх немає вже між живими, скільки мучиться по тюрмах й таборах...?

Петро похилив голову ще нижче, немов віддавав поклон тим, що впали в боротьбі за Волю.

Сонечко збиралось на відпочинок і своїми різноколовими проміннями-руками гладило ого голову, а він сидів задивлений кризь дроти у свій далечині і мріяв про свою далеку батьківщину...

Неосяжні лани степу нашої української землі на сході в багатьох місцях бовваніють безліччю могил: високими, низькими, широкими, круглими, плескуватими. Багато їх мають власну назву - "Сторожова", "Понура", "Ряба", "Гостра" тощо.

Про ці степові могили між доколичними людьми по-різному оповідається. А найбільше твердять, що то колись давно насипано їх запорізькими козаками, для військових спостережень.

Отже, щоб знати історію цих степових могил, поглянемо у давню - предавню старовину нашої батьківщини.

У ті давні часи на наших степах росли непроходими трави, які ніколи ніхто не косив. Це був непроглядний, густий і товстий зелений килим, вцяцькований силою різних пахучих квітів. Розлягалися великі долини, балки та луки, велетенськими віковими дубами, осокорами, клен - деревем й іншими. Текли повноводні прудкі великі й малі річки й стояли глибокі та тихі озера, оброслі шумними очеретами. А по тих степах, балках та дугах стільки було різних звірів та пташва, що й не злічити. Річки та озера рибою кишіли.

Тимто у ті давні часи наша багата країна не могла не звернути на себе уваги людини із задрісними очима.

Ще за багато віків до народження Христа з глибини Азії у нашу степи приїшли кочові люди-скити та сармати. Вони поділялися на багато ватаг і кожна з них мала свого провідника. Займалися вони скотарством та потроху сіяли хліб і садили городовину.

Використовуючи нашу багаті степи, вони вирощували величезні табуни рогатого скоту, копей і овець. Ловили по річках рибу та плекали бджільництво.

На одному місці, ось так як зараз наші люди, вони не сиділи й не будували собі хат та інших будівель для господарства, а на великих возах зі шкір та повсті - (подібність килима, що бється з овечої шерсті) робили халабуду, що звалися котигами, в яких містилася їх сім'я. Ці вози - котиги з місця на місце перетягали дві-три пари волів. Мужчини їздили верхи на конях.

Повільно вони посувалися скрізь по великих просторах степів, шукаючи кращого та свіжого пасовища для худоби і доволіної доброї води. Тисячі табунів різної худоби переганяли пастухи-невільники попаски все далі, далі. Слідом за ними їхали їх володарі-верхівці, зброєні лицарі. Вони стежили за порядком та охороняли свою худобу й невольників від наїздів інших ворожих племен. За ними сунулася величезна валка котиг з жінками та дітьми володарів. А вже за цими йшли пішки жінки та діти невольників-пастухів.

Наніч вони спиналися, розташовувалися, і коли навколо паша була хороша, вони доволі залягалися на тому місці цілими тижнями, а то й довше. Зимом, переїжджаючи від холоду на південь, закутувалися в шкіряну одежу, грілися коло вогнищ та ховалися у шатра-котиги, затуляючися шкірами та повстю.

Зможньо та задовільно жили скити та сармати. А ще краще жили ті племена, що займалися лише наїздами та грабуванням інших племен та купців.

Скито-сарматські племена між собою мало чим різнилися. Хіба тільки тим, що жінки сарматів не їздили в котигах, як жінки скитів, а літали верхи кінями, стріляли з луків і брали участь в битвах з іншими племенами, як їх чоловіки.

Крім скитів та сарматів, приходило в нашу степи ще багато різного народу та орд, щоб пожитися. Були тут готи, гунни, тракіці, кельти, авари, хозари, половці, печеніги, угри, мадяри тощо. Але ми обмежимося скито-сарматами.

Майже водночас з приходом скитів та сарматів на Чорному морі на багдаках, що рухалися ручними веслами, появились проворні та здібні до торгівлі греки. А приїшли вони сюди, щоб шукати золота, ловити рибу та полювати на звіра. Осіли вони на берегах Чорного моря та в гирлах, багатих на рибу річок: Дунаю, Бога, Дністра, Дніпра, Дону й Кубані. Тут почали вони будувати міцні та замочні міста.

На берегах річок, де стояли кочовики, приїжджали греки й привозили з собою вино, оливу, різну зброю, посуд, намисто, перстені, серги, обручки тощо. Цей крам міняли вони в кочовиків на товаричі та овечі шкіри, або на невольників. Найбільше ж обмін краму вживали з царями кочовиків. Царі вимінювали в них крам річч. Багатіли за хідці-греки, а це маїло сюди все інших і інших. Тут вони єдналися одні з одними в міцні спілки і продовжували своє діло. Поступово зміцнілися та людної міста, набирало розвитку їх рибальство, торгівля. А ще далі різали вони своїми плугами золоту цілину наших степів і сіяли хліб.

Щодалі, багатіючи, обмуровували вони свої міста кам'яними мурами, прикрашували великими та розкішними хоромами, громадськими будинками, широкими мощеними вулицями тощо. Поступово але повсякчас з Греції приходили сюди все нові й нові західці та знаходили собі тут притулок та джерела для життя.

Коло пристанів стояли сотні суден заморських країв, переповнені крамом: оливом, вином, золотими та срібними виробами, коштовними тканинами, мідними шоломами, різьбленими трунами та іншим. І майже весь цей крам ішов у степи до кочовиків та їх царів.

І утворилася тут міцна держава - Босфорське царство. Багатіють і кочовики-скити та сармати. Дивлячись на греків, вони теж узялися за плуги й почали орати землю й сіяти хліб, бо ж за хліб греки хочуть й більше давали різного краму, ніж за шкіри й невольників.

Їх царі та князі вже не жили в котигах, а в розкішних палатах, на стінах яких багато висіло різної зброї: криві луки, широкі сагайдаки зі стрілами, короткі мечі, гострі кинжалі, сокири, шоломи, щити, наголовники й інше. Все це оздоблене золотом та сріблом.

Золотом та сріблом сяли їхні столи, коли вони справляли своєму товариству бенкети. В золотих та срібних келихах розливали грецьке вино; зокрема царі пили з коштовних золотих рогів. Це було ознакою їх володарства та вельможності. На бенкетах кочовики розмовляли про відважні вчинки, про

знищення ворогів, а найбільша пошана була тому, хто приносив своєму володареві найбільше голів побитих.

Одяг володарів був під смак зброї: гаптовані золотом чоботи, шкіряні штани, гаптований каптанок та шкіряний, обшитий кутром і вцяцькований золотом, пояс.

Такий коштовний одяг був і на їх жінках та дочках. На головах носили вони оздоблені золотом очіпки, на шиї-намисто, у вухах-коштовні серги, на руках-різблені фігурами обручки та підпер-

зувалися золотими поясами.

Отже, коли царі ходили в золоті та срібні, коли їхнє товариство воювало та бенкетувало разом з ними, всю тяжку працю виконували ті, кого завоювали ці верхівці-західці з далекої Азії. Пили вони з неграбних глиняних, ледве випалених кувалів і не вино хочобудь яке, а кумис, та то коли-та коли. А до того по їх плечах досить часто гуляв батіг їхнього пана. (д.б.)

ЗАКЛИК

Виділу об'єднання українських учителів на еміграції

Учителі вищих, середніх, народних та фахових шкіл!

Силою перших організаційних загальних зборів покликано до життя в дні 5.3.46.р. в нашому таборі Об'єднання Українських Учителів, учителів-жителей нашого табору, зі слідуючим закликом:

Учителі! Воєнна хуртовина відірвала нас від такої важкої виховної праці на рідних землях. Кидаєні химерною долею по краях Європи, опинились ми в Італії. Та мимо страшних життєвих обставин українських учителів, вони зуміли зберегти свою гідність та рівночасно зуміли даліше продовжувати своє виховне діло у формі культурно-освітньої роботи і т.п. Найкращим доказом цього нехають різного рода школи та курси, в яких активну участь проявляють найбільше вчителі. Однак не всі вчителі є зайняті відповідними працями по своїй спеціальності, або взагалі ніде не zatrudнені й сидять бездіяльно по шаграх. Це дається пояснити вродженою, для декотрих, несміливістю тощо.

Тому в зв'язку з тим повстало ОУУ. Першим його завданням є об'єднати всіх учителів нашого табору та zatrudнити їх по спеціальності.

Учителі! На вас чекають Ваші брати, які прагнуть звання! На Вас багатьма кладе даліше обов'язок виховувати молоде покоління. На Вас чекають школи, курси, культурно-освітня праця. Голоситесь всі, як один, під прапор ОУУ! В першу чергу Ви, як авангард української інтелігенції, будете відповідати перед українською нацією за те, якщо Ваших братів поглине нещадно еміграція, або якщо не будуть вони розумити та зміти не тільки задержати гідно та чесно імя українця, але нести високо даліше прапор боротьби за Українську Державу!

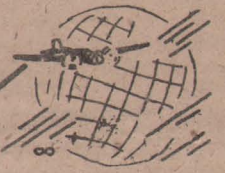
Тому не оставайте позаду! Всі, як один, до муравлиної праці! Час не чекає!

Виділ

Об'єднання Українських Учителів
Табір, 15.3.1946.р.

ЖИТТЯ НАШОГО СВІТУ

Лист українського греко-католицького духовенства в Галичині до Молотова.

("Українські Вісті" 15.1.46.)
Лондонський католицький часопис "Тейлор" подає зміст листа, який вислав в обороні церкви переслідувані українські греко-католицькі священники в Галичині до Молотова в Москві, який є затупником в Раді Світових Міністрів.

Подібно, як неустрашимі Маккавеї в Старому Завіті, так і наші священники заїняли в листі рішуче становище дослівно так: "Ми винні послух радше Богові, ніж людям. Ми не хочемо слухати голосу, який кличе нас до апостазії (відступництва).

Хочемо виявляти на чистіший патріотизм до Української Радянської Республіки та Союзу Світових Соціалістичних Республік. Ми хочемо посвятити себе цілковито для добра душ наших братів.

Віriamo, що це є на краща служба, яку можемо дати не тільки для церкви, але також для держави..."

Лист остерігає, що теперішня ситуація може довести до "одної з тих релігійних воєн, які, як учить історія, роблять велику шкоду так державі, як і Церкві", додає:

"Тому просимо, щоб уряд випустив наших єпископів..."

Сталінська конституція гарантує всім горожанам... свободу совісті та свободу релігійного віросповідання...

Вимагаємо... щоб ми мали свободу завідувати нашою церквою, як мали її сотками літ. і до якої маємо право на основі совітських законів."

Як доносять інші американські газети, большевики виварштували майже всіх цих священників, які підписали цей лист.

Повстання на Волині.
("Новий Шлях" - 30.1.46.) Тижневик "Ньюсвік" подає, що в багачистих і лісистих околицях Ковельщини та Сарненщини на Волині діють українські націоналістичні партизани. Світовська влада вислала туди карні загони НКВД, доручивши їм зліквідувати цих повстанців. Через повстанчий рух совітські чинники дали затримали воєнний стан на західних землях України та Білорусі.

Поляки про те, що поза лінією Курзона.

("Свобода" 12.1.46.) Об'єднана Польська Преса в Америці, що має у Вашингтоні своє постійне бюро і видає бюлетені, заповідає, що одержала матеріали про те, що діється поза лінією Курзона на схід. Отже каже, що там далеко гірше, як у Польщі, та що звідтам дуже важко одержати якісь відомості. Вона пише про переслідування "патріотичних поляків", але рівночасно твердить, що з українцями є ще гірше, бо їх уже вважається за совітських громадян, а поляки можуть ще вибратися до Польщі. Писає, що все активне українство "є гноблене без милосердя". Влада позбувається українців ще в той спосіб, що одні бере до армії, а других висилає на роботи до Росії.

Відзначення.

("Свобода" - 12.1.46.) За досвіди над атомовою бомбою зібрав віданачений департаментом вірни Юрій Спасик, з Пітсфілд, Масс. що пра-

цював у хемічній лабораторії Принстон Юніверситі, як подає часопис "Ди Беркшайр Ів'нінг Ігл" з 27.12.1945.р. Він тепер служить в американській флоті. Він є сином свідомих і діяльних українців.

Слушні завваги.

("Свобода" 12.1.46.) Описуючи життя українців - скитальців у Німеччині, подає оповідач у бельгійських "Вістях" такі завваги: "Українська нація переживає вдруге по Полтаві може найбільшу свою трагедію. Лип повне зрозуміння того катастрофального стану, зеднання й скріплення усіх українських сил в Європі й за океаном, відсутність особистих інтересів та ревно праця зможуть охоронити нас перед загальним знищенням. Всяке розбиття хочби найменшої сили, всяка незгода, всяка політична спекуляція, яка в теперішню хвили є провокацією, не можуть мати місця серед нової еміграції, а головне поміж відповідальними діячами нашого громадсько-національного життя."

Конференція Організації Світових Націй в Лондоні.

("Вісті" - 15.2.46.) Зі своєї сторони Центральне Допомогове Бюро у Лондоні, виступаючи в імені всіх об'єднаних українських Допомогових Комітетів в Америці і в Європі, вислало обширний меморіал з відповідним матеріалом до Генерального Секретаріату Міжнародної Конференції та до всіх делегацій для означомлення зі справою українських збігців. Цей меморіал послано також до Економічного і Соціального Комітету Конференції, який розглядає справу всіх збігців в Європі і в ньому ПУДБюро домагається призначення для всіх українських скитальців привілею політичних емігрантів та право азилу.

Росія не люблять соціалістів.

("Оджі" 19.3.46.) На світі існують в дійсності три окремі світи: англійський, соціалістичний і американський, які зі собою змагаються. Однак найбільше напруження можна заважити між Росією та Англією. Головною причиною цього напруження є географічне положення, як також факт, що в Європі западував соціалізм і комунізм. Однак американські спостерігачі заявляють, що соціалісти й комуністи задобре себе знають, щоб собі довіряти.

Англійська політика останніх місяців мусила немало здивувати тих, які очікували від англійського буржуазного уряду лагідного поступовання супроти Москви. Вони наглядно переконалися, що англійські партії в закордонній політиці й національних інтересах ідуть зовсім самим шляхом та зрозуміли, що англійський соціалізм не є прихильником комунізму.

Але погляньмо на другу сторінку, — на відгук виборчої боротьби в Росії. Молотов заявив, що в Росії нема альянсових груп, які бажать вітати, як це діється серед керівних кругів інших країн, де в порозумінні з імперіалістами поширюються небезпечні голоси про третю війну." Каганович пригадує, що "мусимо пам'ятати, що наша країна є далекою від інших країн капіталістичними", а Калінін кричить, що "реакція на кліка французьких соціалістів допомагає французьким імперіалістам заганяти знову свої старі становища. Розуміється, що це робиться під покривкою соціалізму і демократії. Це можна заважити не тільки у Франції, але також у багатьох інших країнах, яких уряди представляють друзями народу."

Ці підкреслення, повні журби, соціалістичні провідники могли повстати з цієї причини, що соціалістична маса пізнала життя заходу й бажать також поліпшити своє життя, і тому соціалістичні провідники намагають перекопати їх про капіталістичне оточення, а тим самим стараються пояснити їм, чому умовина життя не крадають.

В Лондоні догадуються, що москалі вже зрозуміли, що їх експансивні тенденції можуть об'єднати Англію з Америкою та рештою світа проти них, щоб їх оточити. В цьому оточуванні більшовики добачають також діяльність колишніх старих приятелів з другого міжнародного соціалістичного союзу.

Автор догадується, що більшовики, — це третій вияв не тільки соціалізму, але також російського імперіалізму.

Першим таким було московське князівство, другим імперія Петра I. В догідному моменті російський народ зреалізував не тільки свою стару месіанстичну ідею Москви, як третього Риму, але також ідею третього міжнародного союзу,

який не є виключно міжнародним, але також російсько-національною ідеєю, відміною російського месіанізму. Тому соціалісти заходу держаться твердо другого міжнародного союзу й бояться належати до третього, бо тим самим могли б підпасти під вплив російського народу та поширити його месіанстичні стремління.

Хоча соціалісти мають також червоний прапор, називають комуністів товаришами і деколи бажать злуки з ними, але комуністи, і не тільки російські, викажуть незначні симпатії для соціалістів не лише англійських, але для всіх.

Критик Коннор про альянську "дружбу".

("Крузайдер" 17.3.46.) У Вашингтоні і Лондоні зовсім змінили свої думки про сучасну Росію.

Вони переконалися, що СРСР, який вони протягом чотирьох років не жаліли грошей, ані людського матеріалу, вони ведуть зовсім таку саму тактику, яку застосовував Гітлер у 1938 - 39 роках відносно Австрії та Чехословаччини. Західні союзники побачили, що СРСР знехтували військові договори, що їх вони недавно святочно ратифікували, і відносяться до їхніх повторних протестів з цинічною байдужістю. Вони наглядно переконалися, що СРСР дали слабким народам маріонеткові уряди, подібно зовсім, як це робив Гітлер. СРСР придушили їх обстоювати й засвідчувати свої фальшиві і численні закиди чи домагання в одному театрі за інтересами, лише як диму за словом на те, щоб закрити свої техніку "доконаного факту" в іншому театрі. Численні грабежі союзників у Манджурії, до яких входила також конфіскація дерев і різних машин, що все те СРСР називали "військово-добичкою", лише доконались на основі девятиденної боротьби проти вже побитої Японської імперії.

Натомість з Кремля гостро заперечували, що Америка й Англія не визнавали болгарського уряду. За угодою між США, Англією й Росією до цього уряду мало ввійти двох членів опозиції, однак їх до уряду не допущено.

Москва протестує вже випробуваними методами. Вона тої думки, що, чи буде це правильно, чи ні, краще є нарікати, як мовчати.

Західні союзники, слухавши їдких, найгірших російських авіацій, дуже дивуються, чи дійсно є це ті самі люди, яких вони помагали в 1941 році. Вони пригадують собі ці великі кошти, які поборювали всі трудні плавби Льодовим морем, яким саме перевозились посылки для Росії. Без цих посилок Росія напевно загинула б. Вони також пригадують собі, як через Перську територію доставляли для неї десятки тисяч тон амуніції...

А як тепер змінилися відносини між ними!..

Промова Бевіна.

("Ю.Дж." 18.3.46.) Мр. Бевін у своїй промові в Порт Тейлботт заявив, що він віддасть усі свої сили для забезпечення тривалого миру для грядучого покоління.

"Провідіння, — сказав він, — заставило мене виконувати це завдання, хоч ця праця є дуже відповідальною. Я знаю про це, що злі заміри скривдили б майбутнє покоління... Однак я доложу всіх старань, щоб закріпити для них мир.

Віжучі події не впливають на мене, ані не застрашують. Я все зроблю, що тільки буде в моїй силі."

Відносно Росії сказав, що "на світі немає крадих приятелів, як Вишнякський і я. У приватних розмовах у Ніколі не сказав йому злого слова. Та все ж таки, коли треба розв'язати якийсь питання, муситься навести факти та їх узасадити. Завданням Нашого уряду є об'єднати 50 - літній союз дружби з Росією і просити приятелів не купувати собі з цього.

Я не мав агресивних замірів, а також закликаю інші народи уникати агресії, чи то дорогою пропаганди, чи війною нервів, або через шкідливі діяння, які можуть довести до нападу одної держави на другу."

Обговорюючи промову Черчіля, він заявив, що його запитують різні дипломати, чи він мав щось спільного з промовою Черчіля. Бевін заперечив, що між ним не було жодної наради відносно тої промови.

"Було б великим шкодом для народу, — закінчив Бевін, — якщо б політика котроїсь нації одерлася на промовах певних індивідуальних осіб, а не на закордонних завданнях свого уряду."

Відгуки англійської преси на промову Сталіна.

("Ю.Дж." 15.3.46.) "Дейлі Мейл" пише, що Сталін буде жалувати того, що він образив Черчіля. Його мова про теперішнє гірше положення вже вяснена, однак не можна простити того напруження, яке викликала соціалістична політика та агресія проти її сусідів.

"Манчестер Гвардіан" відповідаючи на закиди, що промова Черчіля перешкоджає в співпраці, запитав, чи Сталін міг би похвалитися якимнебудь старанням, яке він зробив для співпраці підчас останніх трьох місяців. Усі свідчення доказують про заходи зломити Бритійську імперію, усунути уряд та настроїти Америку проти нас.

"Дейлі Скеч" підтвержує, що потрібно великої дипломатичної вправы Бритійського Народу, як також морального впливу ООН, щоб уникнути світових непорозумінь.

Атака Сталіна на Черчіля погіршила ситуацію в світі. Те, що Сталін порівняв воєнного провідника з Гітлером, доказує на велике легковаження людини, яка влучно в плече стоїть з Черчілем та буда одним із трьох "архітектів" побіди над Гітлером.

Підчас останньої війни ми воювали проти диктатури, яка носить назву фашизм. Теперішній режим со-вітів є більш схожий до диктатури, як якийсьбудь з цих, проти котрих ми воювали.

Коментарі англійської та американської преси про міжнародне подорожчя.

("Осерваторе Романо" - 15.3.46.)

Англійська преса закликає англійське населення до спокою та проаналізування причин непорозуміння й недовіря, що ділить Світовий Союз від Англії. Перше місце займають совітсько-англосаскі відносини. В англійській пресі стрімається багато заголовків, як: "Черчіль обвинувачений у підкупуванні до війни", "Росія машує вперед у Персії" і т.п., а між іншим, англійська преса поміщує також знімки совітського генерала Баграміана, знавця панцерних частин, який має перебувати в Персії.

Урядовий орган "Дейлі Гералд" здержується від коментарів до відповіді Сталіна на промову Черчіля. "Дейлі Експрес" апелює в звязку з цим промовою до вилержливості, а "Дейлі Мейл" приступає до наступу: "Росія, - пише цей часопис, - уживає усіх дипломатичних метод нацистської Німеччини, а навіть ще гірших. Коли Росія хоче забезпечитися, вона не мусить уживати теперішніх метод. Це правда, що остання совітська акція є зверненням цілого ряду провокаційних виступів, які почала пропаягувати Москва, щоб викликати в світі протианглійські настрої та порівняння Англії з Америкою. Коли ця підризна акція Москви буде продовжуватися, то ООН розлетиться, ще заки зачне свою працю."

Комуністичний часопис "Дейлі Воркер" публікує статтю під формою відвертого листа одного робітника, який розглядає промову Черчіля, як апель імперіалістичного світа проти демократії і робітництва. "Дейлі Скеч" пише, що Росія є

далека від того, щоб нею рядили робітники, як це пишеться в російських часописах. Світовий режим є дійсною диктатурою, гіршою від усіх фашистських режимів, що їх альянти знищили."

"Таймс", займаючись положенням у Персії, уважає причиною тяжкого положення підозріння й недовіря між демократією в Росію. Англія й Америка хотять задержати приятні відносини зі Світовим Союзом, який з уваги на відбудову, яку розпочав всередині, не повинен обтяжувати положення односторонніми діями, але здорово співпрацювати з другими потугами.

Треба все пам'ятати, що теперішнє поступування Росії збільшує глибоке огірчення, що є небезпечним, якщо не смертельним, для будучого мира.

Останній совітський виступ, продовжує "Таймс" - є скрайно алярмучим. Конференція трьох була б дуже побажана. Сьогодні мають вартість діла, а не слова."

Також "Йоркшир Пост", займаючись Персією, потверджує, що причиною поступування Світового Союзу є недовіря та підозріння. "Сталін" пише щоденник, - помиляється, коли каже, що Черчіль хоче зірвати союз між потугами. Фальшиве становище голови Світового Союзу перешкоджає йому мати здоровий і вичерпний погляд на всі справи. В такій ситуації була б побажана нова зустріч трьох, на якій ясно можна б було виложити усі питання та одержати неменш ясну відповідь. Англійська преса займається широко становищем американського суспільства до совітського поступування.

"Йоркшир Пост" пише: "Американське суспільство ставиться вороже до заключення союзу з Англією, та совітське поступування змушує його щораз більше поважно застановлятися над пропозицією Черчіля."

Кореспондент американського

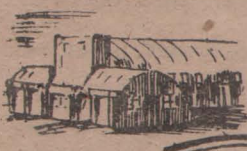
часопису "Нью Кронік" потверджує, що "американське суспільство виказує щораз більше занепокоєння." Слово "війна" є на устах усіх. Сподіється, що евакуація Мукдену в Маньчжурії означає, що Світовий Союз прийняв вкінці реальну постанову та краще зрозумів американське становище. Помимо того, Німеччина не може сьогодні сказати, чого бажає Росія, навіть Білі Дім та міністерство закордонних справ."

Американський "Нью Йорк Таймс" пише: "Світовий Союз обвинувачує Черчіля, як саботажника, який діє проти Москви. Це дуже негарна заплата для людини, яка підчас війни прихильно витягла руку та зробила все, щоб допомогти Росії, коли Гітлер заатакував. Коли Росія думає пояснювати холод, з яким американське суспільство прийняло промову Черчіля, як доказ розрізнення між Англією й Америкою, то вона дуже помиляється, так як помилялося багато інших в минулому."

Коли Росія хоче успішно збити твердження Черчіля, має до диспозиції багато простіші середники: виповнити докладно прийняті зобов'язання в підписані договори. В цей спосіб міжнародне напруження могло б зразу зникнути."

Журналіст Мак Кармік пише, що: "Америка ще раз грає першу роль в світі, та що він стратив уже всю надію на мир. Загроза війни тяжить на народах, заки ще заключено хоч би один мировий договір. Рухи совітських військ у Персії, якщо правдиві, вбільшують страх серед публичної опінії цілого світа. Треба пам'ятати, що ніколи в більшій мірі, як сьогодні, малі держави не були на ласці великих."

До сьогоднішніх нарад трьох дали дуже незначні висліди. Ялта й Постдам полишили за собою мряку незадоволення, яка ще далі залягає над світом. Факт, що по побіді над Японією, муситься думати про нову війну є справді парадоксальним."

Загородового

Заходом культурно-освітнього референта при Курені Молоді п.хор.Огліка відбулася 16.3.46. святотна академія для вшанування річниці смерті Тараса Шевченка.

"Заповіт" відспівав хор матуристів під управою п.Ковча, а один із курсантів виголосив вступне слово, яке приготував п.мр.Томасевич.

Примне вражіння зробила на глядачів інсценізація "Шевченко в образах".

Опісля хор відспівав "Сонце захопить" та "Учітєся, брати мої". Дуже добре віддеклямував "Кавказ" один з учасників матуральних курсів.

Академію закінчено гарною інсценізацією "Великий Лях" та відспіванням національного гимну.

Солідна підготовка до цього свята під управою п.Білика увінчалася успіхом, й академія зробила помітне вражіння на присутніх.

Дня 20.3.46. відбулися шахові змагання за мистецтво таборішу приміщенні театру. Грали репрезентанти усіх німецьких таборів з шахістами нашого табору. Змагання закінчилися перемогою нашого табору у відношенні 15,5 : 14,5.

В 3-ому таборі в останніх тижнях перервано серію рефератів з історії України, через заняття викладового приміщення для виставки забавок.

У виставці брала участь українська група, яка зайняла передове місце серед груп інших національностей. 19.ц.м. було вже по виставці й пор.Барницький мав змогу закінчити свій цикл викладів історії України (смерть Б.Хмельницького - кінець Гетьманської України).

Велика більшість українців 20.ц.м.остаточно повернула до українського табору. Для тих, що залишилися, виклади історії України буде продовжувати пор.др.Савицький.

Дня 20.ц.м. українські старшини й стрільці з третього міжнародного табору, куди їх відділено на домагання совітської репатріаційної комісії, повернули назад до основного українського табору ч.1. Осталась тимчасово групка 7 старшин і 67 стрільців, які, мабуть, вкортці також повернуть.

рб.